

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання лабораторних робіт

з дисципліни

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ
В УПРАВЛІННІ ОРГАНІЗАЦІЄЮ

(для студентів 5 курсу денної форми навчання
освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст спеціальності
7.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування»)

Харків
ХНУМГ
2014

Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з дисципліни «Інформаційні системи і технології в управлінні організацією» (для студентів 5 курсу денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст спеціальності 7.03060101 – «Менеджмент організацій і адміністрування») / Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва імені О. М. Бекетова; уклад.: Погасій С.О., Краснокутська Ю.В. – Х.: ХНУМГ, 2014. – 15 с.

Укладачі: к. т. н, доц. С. О. Погасій
ст. викладач Ю. В. Краснокутська

Рецензент: проф., д. е. н. І. М. Писаревський

Рекомендовано кафедрою туризму і готельного господарства,
протокол № 1 від 28.08.2012 р.

Зміст

Лабораторна робота № 1. Ознайомлення з структурою і функціональними можливостями автоматизованої системи управління навчальним процесом ХНУМГ.....	4
Лабораторна робота № 2. Дослідження організаційних структур підприємств галузі туризму	6
Лабораторна робота № 3. Дослідження інформаційного забезпечення підприємств галузі туризму.....	7
Лабораторна робота № 4. Дослідження технічного забезпечення автоматизованої системи управління підприємством галузі туризму	8
Лабораторна робота № 5. Дослідження програмного забезпечення, що використовується для управління підприємством галузі туризму	9
Лабораторна робота № 6. Ознайомлення з програмними продуктами, що використовуються на підприємствах сфери гостинності	10
Лабораторна робота № 7. Ознайомлення з програмними продуктами, що використовуються на підприємствах ресторанного господарства	11
Лабораторна робота № 8. Ознайомлення з програмними продуктами, що використовуються на туристських підприємствах.....	12
Список джерел	13

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 1

ОЗНАЙОМЛЕННЯ З СТРУКТУРОЮ І ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ АВТОМАТИЗОВАНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ПРОЦЕСОМ ХНУМГ

ЗАВДАННЯ

Скориставшись офіційним сайтом ХНУМГ і відомостями про автоматизовану систему управління навчальним процесом побудувати структуру даної системи і ознайомитися з функціональними можливостями її складових. Зробити звіт. У звіті вказати які функції менеджменту реалізує кожний з модулів системи і які переваги і недоліки має система в цілому.

ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКОНАННЯ РОБОТИ

1. Зайти на офіційний сайт ХНУМГ.
2. Через пункти меню «Студенту», «Розклад» зайти в Автоматизовану Систему управління навчальним процесом.
3. Скориставшись пунктом меню «Інформація» «Помощь» (рис. 1) зайти на сайт розробника системи (рис.2).

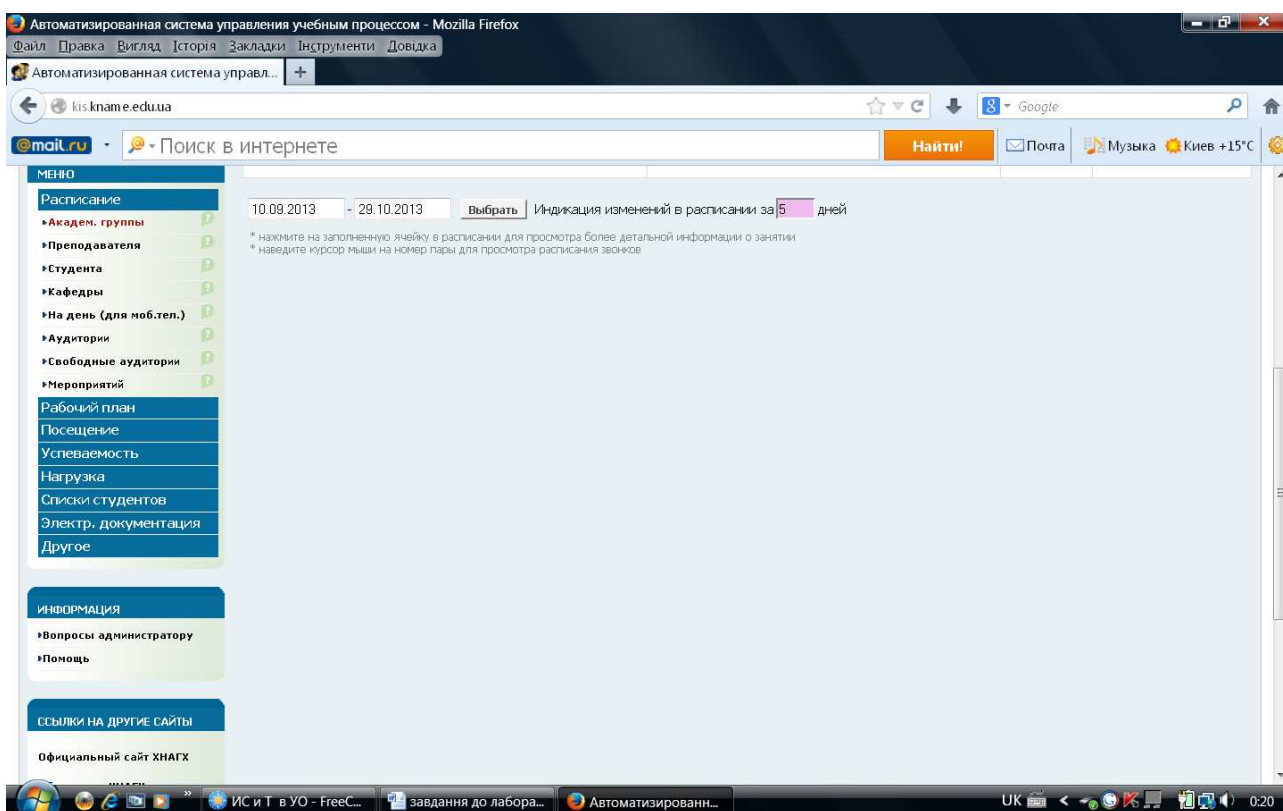

Рис. 1 Вигляд екрану автоматизованої системи управління навчальним процесом

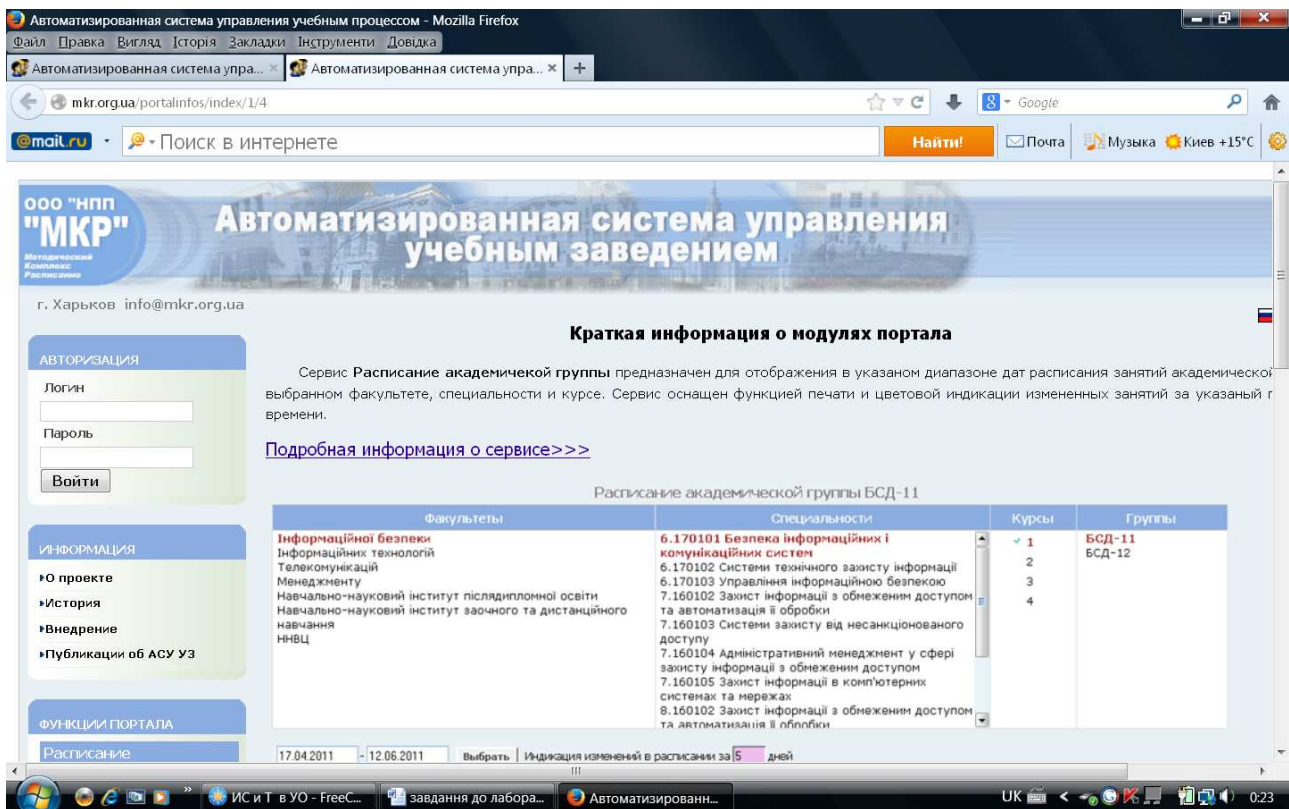

Рис. 2 Видгляд головної сторінки сайту розробника

4. Скориставшись меню «Інформація» вивчити відомості про проект, історію та впровадження Системи.

5. Скориставшись меню «Функції» вивчити відомості про окремі модулі Системи.

6. Ознайомитись з можливостями окремих модулів за завданням викладача.

7. Оформити та захистити звіт згідно завдання.

У звіті навести схему автоматизованої системи управління навчальним процесом в університеті, а також розглянути функції управління та завдання які дозволяє реалізувати дана система, вказати переваги і недоліки даної системи.

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 2

ДОСЛІДЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ СТРУКТУР ПІДПРИЄМСТВ ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ

ЗАВДАННЯ

Виконати дослідження організаційних структур підприємств галузі туризму та розробити пропозиції щодо переліку завдань, які підлягають автоматизації.

ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКОНАННЯ РОБОТИ

1. Використовуючи матеріали практик, літературні джерела, Інтернет ресурси знайти схеми організаційних структур підприємств галузі туризму (туристських підприємств, готельних підприємств, підприємств ресторанного господарства).

2. Серед знайдених організаційних структур вибрати найбільш репрезентативну та оптимальну структуру підприємства для кожного з типів підприємств.

3. Скориставшись прикладом побудови організаційної структури підприємства з використанням інструментарію текстового редактора побудувати схему вибраної організаційної структури підприємства.

4. Ознайомитись з теоретичними положеннями про організаційні структури підприємств, використовуючи літературні джерела.

5. Зробити стислий опис вибраних організаційних структур, визначити їх тип та вказати які функції та завдання виконує кожний підрозділ, які посади і в якій кількості повинні бути передбачені в кожному з підрозділів, наведених в схемах організаційних структур. Вказані дані систематизувати за формою табл. 2.1

6. Розробити пропозиції по кожному підрозділу, щодо переліку завдань, які доцільно автоматизувати.

7. Оформити та захистити звіт.

Таблиця 2.1 – Функції та завдання підрозділів підприємства

Назва підрозділу	Посада (кількість працівників на даній посаді)	Завдання, які виконують працівники на посаді	Функції управління
1	2	3	4

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 3

ДОСЛІДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ

ЗАВДАННЯ

Виконати дослідження інформаційного забезпечення (документообігу) підприємств галузі туризму та розробити пропозиції щодо схеми документообігу на підприємстві.

ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКОНАННЯ РОБОТИ

1. Використовуючи матеріали практик, літературні джерела, Інтернет ресурси знайти види документів, які оформлюються на підприємствах туризму (туристських підприємствах, готельних підприємствах, підприємствах ресторанного господарства).

2. Використовуючи матеріали лабораторної роботи №2 проаналізувати, яка інформація необхідна для виконання завдань окремих підрозділів відповідного підприємства.

3. Для кожного завдання описати необхідну вхідну та вихідну інформацію (занести в таблицю 3.1).

4. Проаналізувати, чи має ця інформація постійний або змінний характер, результати занести в таблицю 3.2.

5. Зробити висновки щодо складу та структури інформаційного забезпечення підприємства. (Навести схему документообігу на підприємстві.)

6. Оформити та захистити звіт.

Таблиця 3.1 – Вхідна та вихідна інформація

Завдання, що виконуються підрозділами підприємства	Інформація	
	Вхідна	Вихідна
1	2	3

Таблиця 3.2 – Постійна та змінна інформація

Завдання, що виконуються підрозділами підприємства	Інформація	
	Постійна	Змінна
1	2	3

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 4

ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АВТОМАТИЗОВАНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ

ЗАВДАННЯ

Виконати дослідження технічного забезпечення підприємств галузі туризму та розробити пропозиції щодо технічного забезпечення для підприємства.

ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКОНАННЯ РОБОТИ

1. Використовуючи матеріали практик, літературні джерела, Інтернет ресурси знайти технічне забезпечення, яке використовується на підприємствах туризму (туристських підприємствах, готельних підприємствах, підприємствах ресторанного господарства) для автоматизації управління роботою цих підприємств.

2. Використовуючи матеріали лабораторних робіт №2 та №3 описати, яке технічне забезпечення необхідне для виконання завдань обраного підприємства.

3. Описати, яке технічне забезпечення потребується для виконання цих завдань. Використовуючи Інтернет – ресурс знайти характеристики та вартість технічних засобів. На підставі знайдених відомостей побудувати табл. 4.1.

4. На базі схеми організаційної структури побудувати схему комплексу технічних засобів.

5. Оформити та захистити звіт.

Таблиця 4.1 – Відомості про технічні засоби для обробки інформації

Назва підрозділу	Назва технічного засобу (кількість технічних засобів)	Завдання, які вирішуються за допомогою технічного засобу)	Вартість технічного засобу, грн	Стисла характеристика технічного засобу
1	2	3	4	5

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 5

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ЩО ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ

ЗАВДАННЯ

Виконати дослідження програмного забезпечення, що використовується на підприємств галузі туризму та розробити пропозиції щодо складу програмного забезпечення для підприємства.

ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКОНАННЯ РОБОТИ

1. Використовуючи матеріали практик, літературні джерела, Інтернет ресурси знайти програмне забезпечення, яке використовується на підприємствах туризму (туристських підприємствах, готельних підприємствах, підприємствах ресторанного господарства).

2. Використовуючи матеріали лабораторних робіт №2 та №3 описати, яке системне і прикладне програмне забезпечення необхідне для виконання завдань обраного підприємства.

3. Описати характеристики та вартість окремих складових програмного забезпечення, яке потребується для виконання завдань за формою табл. 5.1 та табл. 5.2.

4. Оформити та захистити звіт.

Таблиця 5.1 – Характеристика системного програмного забезпечення

Назва програмного забезпечення	Фірма розробник програмного забезпечення	Стисла характеристика програмного забезпечення	Вартість програмного забезпечення
1	2	3	4

Таблиця 5.2 – Характеристика прикладного програмного забезпечення

Назва програмного забезпечення	Фірма розробник програмного забезпечення	Стисла характеристика програмного забезпечення	Вартість програмного забезпечення
1	2	3	4

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 6

ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ПРОГРАМНИМИ ПРОДУКТАМИ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ

ЗАВДАННЯ

Виконати пошук демонстраційних версій програмних продуктів, що використовуються на підприємствах сфери гостинності в сучасних умовах та ознайомитися з їх функціональними можливостями.

ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКОНАННЯ РОБОТИ

1. Використовуючи матеріали практик, літературні джерела, Інтернет ресурси знайти програмне забезпечення, яке використовується в готельних підприємствах (засобах розміщення) в сучасних умовах.

2. При можливості встановити демонстраційні версії цих програмних продуктів на комп'ютер і ознайомитися з їх роботою.

3. Виконати огляд наявного програмного продукту для готельних підприємств (засобів розміщення).

4. Зробити характеристику існуючих програмних продуктів для готельних підприємств (засобів розміщення).

5. Виділити задачі, які допомагають вирішувати ці програмні продукти. Заповнити таблицю 6.1.

Таблиця 6.1 – Порівняльна характеристика програмного забезпечення, що використовується на підприємствах сфери гостинності (засобів розміщення)

Назва програмного продукту	Фірма розробник програмного продукту	Стисла характеристика програмного продукту, вартість	Задачі, на виконання яких спрямовано програмне забезпечення	Джерело інформації
1	2	3	4	5

6. Оформити та захистити звіт.

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 7

ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ПРОГРАМНИМИ ПРОДУКТАМИ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

ЗАВДАННЯ

Виконати пошук демонстраційних версій програмних продуктів, що використовуються на підприємствах ресторанного господарства в сучасних умовах та ознайомитися з їх функціональними можливостями.

ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКОНАННЯ РОБОТИ

1. Використовуючи матеріали практик, літературні джерела, Інтернет ресурси знайти програмне забезпечення, яке використовується на підприємствах ресторанного господарства.

2. При можливості встановити демонстраційні версії цих програмних продуктів на комп'ютер і ознайомитися з їх роботою.

3. Виконати огляд наявного програмного продукту для підприємств ресторанного господарства.

4. Зробити характеристику існуючих програмних продуктів для підприємств ресторанного господарства.

5. Виділити задачі, які допомагають вирішувати ці програмні продукти.
Заповнити таблицю 7.1.

Таблиця 7.1 – Порівняльна характеристика програмного забезпечення, що використовується на підприємствах ресторанного господарства

Назва програмного продукту	Фірма розробник програмного продукту	Стисла характеристика програмного продукту, вартість	Задачі, на виконання яких спрямовано програмне забезпечення	Джерело інформації
1	2	3	4	5

6. Оформити та захистити звіт.

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 8

ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ПРОГРАМНИМИ ПРОДУКТАМИ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ НА ТУРИСТСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

ЗАВДАННЯ

Виконати пошук демонстраційних версій програмних продуктів, що використовуються на туристських підприємствах в сучасних умовах та ознайомитися з їх функціональними можливостями.

ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКОНАННЯ РОБОТИ

1. Використовуючи матеріали практик, літературні джерела, Інтернет ресурси знайти програмне забезпечення, яке використовується на туристських підприємствах.

2. При можливості встановити демонстраційні версії цих програмних продуктів на комп'ютер і ознайомитися з їх роботою.

3. Виконати огляд наявного програмного продукту для туристських підприємств.

4. Зробити характеристику існуючих програмних продуктів для туристських підприємств.

5. Виділити задачі, які допомагають вирішувати ці програмні продукти. Заповнити таблицю 8.1.

Таблиця 8.1 – Порівняльна характеристика програмного забезпечення, що використовується на туристських підприємствах

Назва програмного продукту	Фірма розробник програмного продукту	Стисла характеристика програмного продукту, вартість	Задачі, на виконання яких спрямовано програмне забезпечення	Джерело інформації
1	2	3	4	5

6. Оформити та захистити звіт.

Список джерел

1. Андрейчиков А.В. Анализ, синтез, планирование решений в экономике [Текст] / А.В. Андрейчиков, О.Н. Андрейчикова. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 368 с.: ил.
2. Анин Б. Ю. Защита компьютерной информации [Текст] / Б. Ю. Анин. – СПб.: БХВ-Петербург, 2000. – 384 с.: ил.
3. Балдин К.В., Уткин В.Б. Информационные системы в экономике [Текст]: Учебник. – 5-е изд. / К.В. Балдин, В.Б. Уткин. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и Ко», 2008. – 395 с.
4. Бажин И.И. Информационные системы менеджмента [Текст] / И.И. Бажин– М.: ГУ-ВШЭ, 2000. – 688 с.
5. Башмаков А.И. Интеллектуальные информационные технологии [Текст]: учеб. пособие / А.И. Башмаков, И.А. Башмаков – М.: Изд-во МГТУ им. Н.Э. Баумана, 2005. – 304 с.: ил.
6. Вендров А.М. Проектирование программного обеспечения экономических информационных систем [Текст]: Учебник / А.М. Вендров. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 352 с.: ил.
7. Вовчак І.С. Автоматизовані системи менеджменту: основні положення, методичні рекомендації по проектування та впровадженню [Текст] / І.С. Вовчак. – Тернопіль: Астон, 1998.
8. Вовчак І.С. Інформаційні системи та комп'ютерні технології в менеджменті [Текст] / І.С. Вовчак. – Тернопіль: Карт-бланш, 2001.
9. Гайдамакин Н. А. Автоматизированные информационные системы, базы и банки данных. Вводный курс [Текст]: учебное пособие / Н. А. Гайдамакин — М.: Гелиос АРВ, 2002. — 368 с., ил.
10. Голенищев Э.П. Информационное обеспечение систем управления [Текст] / Э.П. Голенищев, И.В. Клименко. – Ростов н/Д: «Феникс», 2003. – 352 с. – (Серия «Учебники и учебные пособия»).
11. Гордієнко І.С. Інформаційні системи і технології в менеджменті [Текст]: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / І.С. Гордієнко. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: КНЕУ, 2003. – 259 с.
12. Григорьев Ю.А. Банки данных [Текст]: Учеб. для вузов / Ю.А. Григорьев, Г.И. Ревунков – М.: Изд-во МГТУ им. Н.Э. Баумана, 2002. – 320 с. – (Серия «Информатика в техническом университете»).
13. Гужва В.М. Інформаційні системи і технології на підприємствах [Текст]: навч. посіб. / В.М. Гужва. – К.: КНЕУ, 2001. – 400 с.
14. Демідов П.Г. Комп'ютерні тренінгові системи в економіці [Текст]: навч. метод. посіб. / П.Г. Демідов. – К.: КНТУ, 2005. – 240 с.
15. Иванова Г.С. Основы программирования [Текст]: Учебник для вузов. – 2-е изд., перераб. и доп. / Г.С. Иванова - М.: Изд-во МГТУ им. Н.Э. Баумана, 2002. - 416 с.: ил. (Сер. Информатика в техническом университете) .
16. Избачков Ю.С. Информационные системы [Текст]: учебник для вузов / Ю.С. Избачков, В.Н. Петров – 2-е изд. СПб.: Питер, 2006. – 656 с.: ил.

17. Информационные системы и технологии в экономике [Текст]: Учебник. – 2-е изд., доп. и перераб. / Т.П. Барановская, В.И. Лойко, М.И. Семенов, А.И. Трубилин; под ред. В.И. Лойко. – М.: Финансы и статистика, 2005. – 416 с.: ил.
18. Информационные технологии в бизнесе [Текст]/ Под ред. М. Желены. – СПб: Питер, 2002. – 1120 с.: ил.
19. Каймин В.А. Информатика: практикум на ЭВМ [Текст]: учебное пособие для студентов и поступающих в вузы / В.А. Каймин, Б.С. Касаев. – М., Скалар, Инфинити, 2000.
20. Калянов Г. Н. CASE-технологии. Консалтинг в автоматизации бизнес-процессов [Текст] / Г.Н. Калянов – 3-е изд. – М.: Горячая линия - Телеком, 2002. - 320 с.: ил.
21. Карпова Т. С. Базы данных: модели, разработка, реализация [Текст] / Т.С. Карпова. – СПб.: Питер, 2001. –304 с.: ил.
22. Корнеев И.К. Информационные технологии в управлении [Текст] / И.К. Корнеев, В.А. Машурцев – М.: ИНФРА-М, 2001. – 158 с.
23. Курносоев Ю.В. Аналитика: методология, технология и организация информационно-аналитической работы [Текст] / Ю.В. Курносоев, П.Ю. Конотопов. – М.: РУСАКИ, 2004. – 512 с.
24. Маклаков С.В. Анализ данных. Генератор отчетов Crystal Reports [Текст] / С.В. Маклаков, Д.В. Матвеев – СПб.: БХВ-Петербург, 2003. – 496 с.: ил.
25. Михеева Е.В. Практикум по информационным технологиям в профессиональной деятельности [Текст]: учеб. пособие для сред. проф. образования / Е.В. Михеева. – 3-е изд., стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2005. – 256 с.
26. Олифер В.Г., Компьютерные сети. Принципы, технологии, протоколы [Текст]/ В. Г. Олифер, Н. А. Олифер. – СПб.: Питер, 2001. – 672 с.: ил.
27. С. Орлов. Технологии разработки программного обеспечения [Текст]: учебник / С. Орлов. – СПб.: Питер, 2002. – 464 с.: ил.
28. Основы информационной безопасности [Текст]/ Галатенко В.А. Под редакцией члена-корреспондента РАН В.Б. Бетелина / М.: ИНТУИТ.РУ "Интернет-Университет Информационных Технологий", 2003. – 280 с.
29. Основы информационных технологий [Текст]: учеб.-метод. пособие / Н.В. Батин и др.; под общ. ред. В.В. Шкурко. – Минск: Ин-т подгот. науч. кадров нац. акад. наук Беларуси, 2008. – 235 с.
30. Партыка Т. Л. Операционные системы, среды и оболочки [Текст]: учебное пособие / Т. Л. Партыка, И.И. Попов - М.: ФОРУМ: ИНФРА-М, 2003. – 400 с.: ил. – (Серия «Профессиональное образование»).
31. Петров В.Н. Информационные системы [Текст]/ В.Н. Петров. – СПб.: Питер, 2002. – 688 с.: ил.
32. Пінчук Н.С. Інформаційні системи і технології в маркетингу [Текст]: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / Н.С. Пінчук, Г.П. Галузинський, Н.С. Орленко. – К.: КНЕУ, 2001. – 296 с.

33. Плескач В.Л. Інформаційні технології та системи [Текст]: підруч. для студ. екон. спец. / В.Л. Плескач, Ю.В. Рогушина, Н.П. Кустова. – К.: Книга, 2004. – 520 с.
34. Подмогильный Н.В. Информационные технологии в моделировании экономических процессов переходного периода [Текст] / Н.В. Подмогильный, П.И. Бидюк, И.И. Коваленко, А.В. Слободенюк. – Киев: Такі справи, 2000. – 232 с.
35. Семакин И.Г. Основы программирования [Текст]: учебник / И.Г.Семакин, А.П. Шестаков — М.: Мастерство; НМЦ СПО; Высшая школа, 2001. — 432 с.
36. Таненбаум Э. Современные операционные системы [Текст] / Э.Таненбаум – 2-е изд. – СПб.: Питер, 2002. – 1040 с.: ил.
37. Ярочкии В.И. Информационная безопасность [Текст]: учебное пособие для студентов непрофильных вузов / В.И. Ярочкии – М.: Междунар. отношения, 2000. – 400 с.: ил.

Навчальне видання

Методичні вказівки
до виконання лабораторних робіт з дисципліни
«Інформаційні системи і технології в управлінні організацією»
(для студентів 5 курсу денної форми навчання
освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст спеціальності
7.03060101 – «Менеджмент організацій і адміністрування»)

Укладачі: **ПОГАСІЙ** Сергій Олександрович
КРАСНОКУТСЬКА Юлія Вадимівна

Відповідальний за випуск *Л. В. Оболенцева*

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання *Є. Г. Панова*

План 2012, поз. 464М

Підп. до друку 16.09.2013 р.
Друк на ризографі
Зам. №

Формат 60x84/16
Ум. друк. арк. 0,5
Тираж 50 пр.

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 4705 від 28.03.2014